

Aan de leden van het algemeen bestuur van waterschap Rijn en IJssel

Vooraf

Na de waterschapsverkiezingen van 15 maart 2023 heeft de lijsttrekker van de BoerenBurgerBeweging (BBB), Dennis Wolsink, mij gevraagd om als formateur een rol te nemen om tot een advies voor een bestuurs-/coalitieakkoord te komen. Dit verzoek is door alle lijsttrekkers ondersteund. Hierdoor heb ik dit verzoek met veel genoegen op me genomen.

Gevolgd proces

De stappen die gedurende de weken na de definitieve uitslag op 23 maart zijn gezet, vallen in twee fasen uiteen, namelijk: individuele gesprekken per fractie/partij en een tweetal collectieve AB-brede fractiegesprekken. Daarnaast heb ik de verkiezingsprogramma's als basis gebruikt voor het advies en heb ik mij ambtelijk laten ondersteunen door Etta Meuter, Wim Athmer en René Eisenga.

Aard van de gesprekken

Ik heb kunnen werken in een uiterst gemoedelijke sfeer met constructieve opstelling van elke deelnemer aan de diverse gesprekken. Deze gesprekken zijn gevoerd zonder meel in de mond te nemen en de wensbeelden zijn door iedere fractie helder en open besproken. Dit alles – zo heb ik het ervaren- met het doel om te komen tot een collegiaal breed gedragen bestuur en bestuursakkoord op hoofdlijnen, waarbij de continuïteit van beleid leidend zou moeten zijn.

Duiding van de verkiezingsuitslag

Dit bezien vanuit het respect voor de verkiezingsuitslag van 15 maart. De duiding van deze uitslag werd overall gevoeld als uitdrukking van landelijke maatschappelijke onvrede en werd niet geduid als direct toerekenbaar aan het werk van het waterschapsbestuur c.q. -organisatie.

Het signaal om vooral in samenhang c.q. samenwerking met de omgeving en bevolking alsmede met de maatschappij in contact te zijn en te blijven en meer als één overheid te acteren, is ook een duidelijk signaal. Een werkwijze die het Waterschap Rijn en IJssel al kent maar nog beter zou kunnen uitdragen.

Samenstelling en continuïteit

Het beeld na 23 maart geeft ook een grote wijziging te zien in het aantal nieuwkomers aan deze bestuurstafel en daarmee een wijziging aan historische kennis van de achter ons liggende bestuursperiodes en de samenwerkingen met de gemeenten, provincies, belangengroepen en maatschappelijke organisaties en hun verantwoordelijkheden.

Dit zegt overigens niets over de inzet, betrokkenheid of de wil om dossierkennis tot zich te nemen bij nieuwe verkozen AB leden, maar is een belangrijk aandachtspunt voor de voorliggende bestuursperiode. Dit is van belang bij continuïteit van beleid, goede eenduidige informatievoorziening bij de toekomstige besluitvorming en behoud van netwerken, structuren en taakvelden.

Hierbij herken ik ook de maatschappelijke behoefte aan continuïteit in herkenbaarheid, betrouwbaarheid en uitvoeringskracht van het bestuur.

Bouwstenen voor het bestuursakkoord

Ik heb daarnaast geconstateerd dat de vertegenwoordigers allen vast willen houden aan de vastgestelde hoofdlijnen van het waterbeheerprogramma alsmede de thematische indeling. Daarin onderscheiden zich echter een aantal onderwerpen in het op te stellen bestuursakkoord die specifieke aandacht vragen:

- Droogte
- Biodiversiteit
- Energieneutraliteit
- Robuust inrichten van het watersysteem in relatie tot beheergebied in relatie tot beekdalen
- Schouwpaden
- Betaalbaarheid en prioritering van toekomstige grootschalige opgaven
- Grensoverschrijdende problematiek van de waterkwaliteit (Kader Richtlijn Water) en waterkwantiteit (droogte, afvoer, wateroverlast)

Tevens dient er ruime aandacht te zijn voor de communicatie in en de participatie met het gebied. Hierbij wordt belang gehecht aan goede kennis vooraf van wat de te bereiken doelen moeten zijn en het realistisch gehalte van deze doelen. Hierbij wordt **'Meten = Weten'** als een belangrijk principe benoemt om keuzen op te baseren.

De fracties hebben ook benoemd om vroegtijdig als AB betrokken te worden en agenda c.q. beleidsstukken te ontvangen van de bovenregionale gremia, zodat het AB in staat wordt gesteld mede richting te kunnen geven.

Vanuit financieel perspectief geven alle fracties aan dat **betaalbaarheid** een belangrijk aspect is voor goed bestuur. Alle fracties vinden het wenselijk om in het bestuursakkoord een richtlijn of kader op te nemen: niet als doel maar om aan te toetsen of er een juiste balans is in het heden en de toekomst tussen ambities en betaalbaarheid.

Ook is er een wens geopperd om te verkennen of een prioriteitenlijst in de begrotingscyclus kan helpen om een betaalbare overheids- / en uitvoeringsorganisatie te zijn en te blijven. Naast de financiële beperking, is het ook belangrijk om deze ambities te toetsen op uitvoerbaarheid.

Er bestaat een behoefte om na een jaar-dus in de zomer van 2024- een evaluatiemoment van het bestuursakkoord in te bouwen aangezien nog voor veel thema's voorlichtingsinformatie voor kennisoverdracht moeten zorgen zodat het voltallige AB gelijk is aan kennis en beelden. Bovenstaande ingrediënten kunnen als basis dienen voor een bestuursakkoord op hoofdlijnen.

Voorstel voor Motorblok

Ik stel voor om voor de volgende fase een motorblok aan te wijzen die een trekkende rol kan hebben in het tot stand komen van het bestuursakkoord.

Door de verschillende partijen is aangegeven of men wel of geen bestuursverantwoordelijkheid in het te vormen dagelijks bestuur wil nemen en hoe men hun belangen het meest gewaarborgd zouden zien. Tevens heeft men gezegd dat een goede balans tussen grote en kleine fracties in het DB een belangrijk aandachtspunt is.

Zoals al gezegd is samenwerking en behoud van deskundigheid en een open houding van belang bij grote thema's en opgaven die zich aandienen zoals NPLG, herziening belastingwet, veiligheid, omgaan met weersextremen, calamiteiten en energie.

De fractiegrootte van BBB als nieuwe partij binnen het AB zou getalsmatig wellicht van invloed kunnen zijn op een zwaardere bezetting in het college. Echter, ik heb gevoeld dat de collegialiteit en samenwerkingsgedachte leidend is, waarbij de portefeuillevulling een oplossing biedt.

Daarbij is landbouw een breed aandachtsveld van de BBB en geborgd Landbouw een vertrouwde partner die continuïteit brengt. Een vertrouwde partner voor de kleinere partijen (VBNE en VvdB) is gevonden in Water Natuurlijk, de een na grootste partij na de verkiezingen. Om de balans tussen groot en klein te behouden, en voor de kennis en

ervaring op zwaar dossier (namelijk herziening belastingwet en begrotingsdiscipline) ligt het voor de hand de huidige heemraad financiën wederom een plek te geven.

Advies

In de constructieve gesprekken van de afgelopen weken, en met name afgelopen vrijdag, voel ik dat dit bestuur behoefte heeft aan een versnelling in het proces: partijen hebben expliciet uitgesproken voldoende elkaars standpunten te hebben verkend en komende week al de eerste aanzet van een bestuursakkoord te willen bespreken.

Om die reden, en overwegende -op basis van alle inbreng en stukken en de constatering dat inhoudelijke breekpunten niet op voorhand bestaan en er ruimte is voor discussie in deze bestuursperiode op de verschillende beleidsterreinen- kom ik tot het volgende voorstel voor een motorblok als dagelijks bestuur waarbij het advies luidt, inclusief hoofdbezetting van de portefeuilles. Ik heb hiervoor nadrukkelijk het advies om de huidige bezetting van vier zetels overeind te houden om hiermee de huidige balans tussen wendbaarheid en bestuurlijke continuïteit en inzetbaarheid.

- BBB: portefeuille waterketen - de heer Wolsink
- Onbebouwd: portefeuille systeem - de heer Schrijver
- Water Natuurlijk: portefeuille Veiligheid - mevrouw Looman
- Financiën: VVD - mevrouw Wissing

Vervolg

Om in de komende periode te komen tot een breed gedragen bestuursakkoord, is mijn advies dat het motorblok, met de huidige ondersteuning, een eerste aanzet voor een akkoord bespreekt met alle fracties, om zo te komen tot definitief breed bestuursakkoord dat aan het gehele AB kan worden voorgelegd.

Berend Jan Bussink
18 april 2023